

Informationsklass: K1

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.seKopia:
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Per Eckemark

Generaldirektör

DATUM

DIARIENUMMER

2025-11-06

SVK Dnr 2025/5066

Remiss av SOU 2025:88 - Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten (KN2025/01543)

Affärsverket Svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har som remissinstans mottagit SOU:n "Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten" (KN2025/01543). Svenska kraftnät lämnar härmed följande remissvar.

Svenska kraftnäts yttrande

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk som är systemansvarig myndighet för kraftsystemet i Sverige och som förvaltar och utvecklar Sveriges transmissionsnät för el. Svenska kraftnät ansvarar för att kraftsystemet är kostnadseffektivt, driftsäkert och hållbart – idag och i framtiden. Det uppnås bland annat genom att bygga nya transmissionsnätledningar och anpassa kraftsystemet för att möta morgondagens behov av el.

Svenska kraftnät förvaltar idag omkring 16 000 km kraftledningar och drygt 175 transformator och kopplingsstationer samt utlandsförbindelser med både växelström och likström. Under de kommande två årtiondena avser Svenska kraftnät att bygga ca 7 000 km transmissionsnätledningar och 200 stationer för att trygga elförsörjningen och möta det behov av ökad elförbrukning som följer av bland annat elektrifieringen och utfasningen av fossila bränslen.

Hushållningsbestämmelserna flyttas till en egen lag

Svenska kraftnät har ingen erinran mot förslaget att de nuvarande bestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken flyttas över till en särskild lag om hushållning med mark- och vattenområden.

Ett nytt områdesanvändningsbesked införs

Svenska kraftnät har ingen erinran mot att det införs ett regelverk för områdesanvändningsbesked.

Svenska kraftnät anser dock att förslaget behöver förtydligas i fråga om vilka verksamheter som ska kunna omfattas av de föreslagna bestämmelserna om områdesanvändningsbesked. Det behöver klargöras om det endast gäller för verksamheter som prövas enligt miljöbalken eller även verksamheter som prövas enligt sektorslagstiftning. I 6 kap. 6 § i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden anges att verksamhetsutövare kan begära att regeringen förbehåller sig rätten att lämna ett områdesanvändningsbesked. I bestämmelsen anges att det bland annat gäller för verksamheter av väsentligt allmänintresse. Svenska kraftnät tolkar det som att bestämmelsen, i dess nuvarande lydelse, skulle kunna träffa verksamheter som inte prövas enligt miljöbalken utan enligt sektorslagstiftningen, bl.a. nätkoncessioner enligt ellagen. Det som motsäger ett sådant ställningstagande är dock att utredningen inte har sett över vilka följdändringar som skulle krävas i ellagen och dess följdlagstiftning för att sådan prövning ska fungera på ett ändamålsenligt sätt. Svenska kraftnät vill visa på två ändringar som i så fall behöver genomföras.

Svenska kraftnät har uppmärksammat att en motsvarande skrivning som den som föreslås i 2 kap. 6 § andra stycket miljöbalken behöver införas i 2 kap. 17 § ellagen. Det bör således i ellagen framgå att *vid prövningen ska bestämmelserna i 2–4 kap. lagen (202X:XXX) om hushållning med mark- och vattenområden tillämpas endast om regeringen inte redan har lämnat besked om tillämpningen av bestämmelserna i det enskilda fallet i ett giltigt områdesanvändningsbesked enligt 6 kap. lagen om hushållning med mark- och vattenområden*. Syftet med en sådan bestämmelse är att det direkt av ellagen ska framgå tydligt att bestämmelserna i den nya lagen inte ska tillämpas i koncessionsprövningen i de fall regeringen har lämnat ett besked i frågan.

Därtill anser Svenska kraftnät att det också bör förtydligas hur information om områdesanvändningsbesked ska lämnas i samband med en ansökan

om koncession enligt ellagen. I linje med vad som föreslagits i 22 kap. 1 § punkten 10 miljöbalken om att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken ska innehålla uppgifter om ett områdesanvändningsbesked har begärts bedömer Svenska kraftnät att motsvarande bör framgå av förordningen (2021:808) om nätkoncession avseende vad en ansökan om nätkoncession för linje ska innehålla.

Observera att det kan finnas behov av fler ändringar än de två förtydliganden som anges ovan.

Mot bakgrund av att utredningens översyn främst har avsett sådana verksamheter för vilka tillstånd krävs enligt miljöbalken och att förutsättningarna för övriga verksamheter inte utretts kan Svenska kraftnät inte ta ställning till om det är lämpligt att nätkoncessioner omfattas av bestämmelserna om områdesanvändningsbesked. Det behöver analyseras i särskild ordning. I samband med en sådan utredning behöver det också förtydligas om en begäran om områdesanvändningsbesked ska kunna avse enstaka platser längs en ledningssträcka där det föreligger motstående markanvändningsintressen istället för markanvändningen för hela koncessionen. På så sätt skulle prövningen av områdesanvändningsbesked kunna avgränsas.

Tidsfrist för regeringens ställningstagande

I 6 kap. 3 § andra stycket i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden anges att om det pågår tillståndsprövning av verksamheten, ska regeringen så snart som möjligt besluta om förbehåll. Svenska kraftnät vill här särskilt betona att det borde anges en bestämd tid inom vilken regeringen måste besluta om förbehåll. Svenska kraftnäts bedömning är att det inte är tillräckligt att det sker så snart som möjligt. Skälet för detta ställningstagande är att det inte är ett önskvärt läge att fördröja handläggningstiderna för tillståndsprövningen. För en verksamhetsutövare behöver det vara tydligt och transparent hur lång tid ett sådant beslut får ta.

Beredning av ärenden om områdesanvändningsbesked

Den 25 oktober 2024 beslutade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att mark- och vattenanspråket för befintliga transmissionsnätsledningar och stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (ärendenummer MSB 2024-13852). Vid prövning av andra verksamheter i närheten av Svenska kraftnäts ledningar och stationer är det alltså mycket viktigt att beakta hur

det påverkar nyttjandet av anläggningarna och möjligheten att förnya och förstärka dem. Svenska kraftnät anser att det är otydligt hur underlag för sådana bedömningar inhämtas i samband med ärenden om områdess användningsbesked och att det är oklart om utredningsansvaret enligt förvaltningslagen är tillräckligt för att säkerställa att berörda riksintressemyndigheter ges möjlighet att yttra sig. Svenska kraftnät bedömer därmed det behöver regleras att det vid beredningen av sådana ärenden behöver ske ett remissförfarande med de myndigheter som företräder de olika markanvändningsintressena.

Detta remissyttrande har beslutats av generaldirektör Per Eckemark efter föredragning av verksjurist Lisa Forsberg. I den slutliga handläggningen har även biträdande chefsjurist Li Axrup, enhetschef Ingela Lindqvist och verksjurist Annica Cornelius deltagit.

Sundbyberg 2025-11-06

Per Eckemark

Lisa Forsberg

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.



Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnätts underskriftstjänst, SendSign